

Přes Hongkong do Číny

dr Małgorzata Bonikowska, dr Bruno Surdel

Čína je jedno z nejrychleji se rozvíjejících hospodářství na světě. Je to atraktivní, i když náročný směr pro zahraniční expanzi polských společností, které hledají jak nové partnery, tak nové prodejní trhy. Říše středu již dnes není pouhá „světová továrna“. Jsou to také spotřebitelé dychtící po evropském zboží. Čím dál početnější střední vrstva a bohatší společnost, která má zájem o dražší, ale kvalitnější zboží, má pro zahraniční výrobce obrovský potenciál. Uspěť na čínském trhu není pro polské společnosti snadné. Důvodem je jiný způsob podnikání a významné kulturní, sociální a právní rozdíly. Velkou výzvou představuje vysoká korupce, rozsáhlá byrokracie, komplikované procedury, dlouholeté budování vztahů a kontaktů a neustálé porušování duševního vlastnictví a padělání produktů.

Vstup do kontinentální Číny je o něco jednodušší přes Hongkong. Tato kolonie, kterou Britové vrátili Číně v roce 1997, fungovala více než 150 let jako nejdůležitější přístav a finanční centrum západních zemí v Asii. Nadále má nezávislý politický, právní a daňový systém díky politice „jedna země, dva systémy“, která bude platit do roku 2047. Obyvatelé regionu ovládají plynule čínštinu (kantonštinu) i angličtinu, která je na kontinentu stále málo rozšířená. Získávají vzdělání v britském systému, rozumí západní mentalitě a mají mnohaleté zkušenosti s obsluhou mezinárodního obchodu.

7,5milionový Hongkong se považuje za jeden z hlavních obchodních hubů v Asii, světové finanční centrum a mezinárodní přístav, který nevybírá celní poplatky. Díky strategické poloze a vztahům se západními zeměmi představuje tento malý ostrov útočiště pro evropský obchod v Číně a celé Asii. Minimalizování bariér pro svobodný obchod, efektivní finanční instituce, poctivá administrativa a efektivní kontrola obchodních procesů přináší do Hongkongu bohatství (HDP na obyvatele je 41 tisíc USD), světové renomé a respekt mezinárodních organizací.

Tajemstvím úspěchu regionu je důsledná politika podpory volného obchodu, zavedení jednoduchého daňového systému s nízkými sazbami a rozsáhlá síť společností nabízejících právní a finanční poradenství. Místní bankovníctví je považováno za jedno z nejlepších na světě. Burza v Hongkongu je větší než ta v Šanghaji a kótované společnosti získávají nejen kapitál, ale také důvěryhodnost. Důležité také je, že neexistují omezení pro příchozí a odchozí investice, respektují se vlastnická práva. Hongkong také nabízí velmi dobře rozvinutou dopravní infrastrukturu. Kromě finančních služeb a obsluhy mezinárodního obchodu se Hongkong specializuje na logistiku a turismus.

Jednou z největších výhod Hongkongu je právní systém jiný než v kontinentální Číně, založený na britském *common law*, který zaručuje nejen klasická vlastnická práva, ale také ochranu duševního vlastnictví (*intellectual property*). Vláda odpovídá za politiku v této oblasti a vymahatelnost práv sama. Je také stranou hlavních úmluv v této oblasti, včetně úmluv WTO o duševním vlastnictví. Proto se Hongkong stal regionálním centrem pro operace spjaté s obchodem s autorskými právy, licencemi a franchisingem, projektovými službami a transferem technologií.

Díky *common law* se svých práv mohou u soudu dovolávat také domácí a zahraniční společnosti. V Číně by to bylo velmi obtížné, nebo dokonce nemožné. Hongkong zavedl v systému spravedlnosti řadu dobrých praxí, týkajících se struktury soudů a soudního řízení, vedení jednání, automatizace a alternativních způsobů řešení sporů. Od vytvoření Mezinárodního rozhodčího centra (HKIAC) v roce 1985 je Hongkong jedním z největších rozhodčích center na světě.

Reformy systému spravedlnosti, které ohlásila současná vedoucí administrativy regionu Carrie Lamová, mají zvýšit efektivitu a snížit náklady řešení soudních sporů. V žebříčku vymahatelnosti smluv, který sestavila Světová banka, je Hongkong na 21. místě ze 190 zemí. V průměru zabere vymáhání 360 dní a 21,2 % hodnoty pohledávky.

Hongkong dává zahraničním podnikatelům pocit bezpečí. Kontrakty se plní na základě smluv a závazky jsou právně vymahatelné. Obsluhu transakcí zajišťují malé místní společnosti, většinou do 10 zaměstnanců. Nejlepší možnosti rozvoje poskytuje přeprava potravin, zejména organických. Vyplatí se mít zkušenost s dopravou do západní Evropy, ideálně do Německa. Pro Číňany je vývoz zboží do Německa známkou jeho kvality, podobně jako heslo „Made in Germany“. Velkou šanci uspět mají také společnosti vyrábějící zdravotní techniku, organickou kosmetiku, počítačový software a poskytující služby ve zdravotnictví, IT a logistice. Dodavatelé z Hongkongu mohou v Číně zakládat společnosti s plným vlastnictvím pro poskytování služeb zavedení softwaru a zpracování dat. Největší možnosti však přináší nové technologie. Město se považuje také za důležitou součást Hedvábné stezky.

Hongkong proto investoři stále vnímají jako pohodlnou bránu do Číny. Avšak ceny nemovitostí a náklady na podnikání jsou čím dál vyšší (dle nejnovější zprávy poradenské společnosti Cushman & Wakefield je Hongkong nejdražší kancelářskou lokalitou na světě). Kromě toho obrovská konkurence z kontinentu, také v oblasti finančních služeb, snižuje atraktivitu regionu. Do budoucna je integrace bývalé britské kolonie se zbytkem země nevyhnutelná. Zatím má město významné přednosti, díky kterým mohou podnikatelé ze zemí střední a východní Evropy snadněji překonat překážky na cestě na čínský trh.

Text je dalším ze série příspěvků, které vznikly v rámci projektu „Comparing the Czech-Polish approach to China: Assessing both challenges and opportunities from a security-minded perspective“ Centra mezinárodních vztahů Prague Security Studies Institute podpořeného Česko-polským fórem fungujícím při Ministerstvu zahraničních věcí České republiky.